

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Peldu iela 25, Rīga, LV-1494, tālr. 66016740, e-pasts pasts@varam.gov.lv, www.varam.gov.lv

Rīgā, 09.04.2021. Nr. 1-14/3475

Uz _____ Nr. _____

Labklājības ministrijai

Informācijai:
Latvijas Pašvaldību savienībai
Latvijas Lielo pilsētu asociācijai
Latvijas Atkritumu saimniecības
uzņēmumu asociācijai

Par prasībām tādu atkritumu apsaimniekošanai, kas bijuši saskarē ar vīrusu COVID-19

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk – VARAM) saistībā rīcībā plāna Covid-19 izplatības ierobežošanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās (turpmāk – SAC) īstenošanu ir saņēmusi jautājumus par atkritumu apsaimniekošanu, kuri radušies Covid-19 pacientu aprūpē SAC ietvaros. VARAM ir arī saņēmusi vairāku atkritumu apsaimniekošanas komersantu lūgumus sniegt skaidrojumu par atsevišķu potenciāli bīstamu (infekciozu) atkritumu statusu, lai varētu nodrošināt šo atkritumu apsaimniekošanā iesaistīto darbinieku darba aizsardzības pasākumus un veikt attiecīgas izmaiņas atkritumu apsaimniekošanas darbību organizēšanā.

Lai sniegtu atbildes uz saņemtajiem jautājumiem, VARAM lūdza Slimību profilakses un kontroles centram (turpmāk – SPKC), Veselības inspekcijai un Pārtikas un veterinārajam dienestam (turpmāk – PVD) sniegt skaidrojumus:

- 1) Vai lietotas vienreizlietojamās sejas maskas ir uzskatāmas par infekcioziem atkritumiem saistībā ar vīrusu COVID-19? Vai SAC ietvaros ir nepieciešams nodrošināt šo masku dalītu savākšanu un nodošanu bīstamo atkritumu apsaimniekotājam?
- 2) vai autiņbiksītes, kuras tiek izmantotas pakalpojuma sniegšanai SAC klientam, kurš inficējies ar jaunā koronavīrusa SARS-CoV-2 izraisīto saslimšanu Covid-19, ir uzskatāmas par infekcioziem atkritumiem? Vai SAC ietvaros ir nepieciešams nodrošināt šādu atkritumu dalītu savākšanu un nodošanu bīstamo atkritumu apsaimniekotājam?
- 3) Vai ēdiena pārpalikumi no SAC veiktās COVID-19 slimnieku aprūpes ir uzskatāmi par infekcioziem atkritumiem, kuri ir jāsavāc dalīti un jānodod bīstamo atkritumu apsaimniekotājam?

SPKC 2021.gada 1.aprīlī vēstulē Nr.1-8.2/2021/618 sniedza informāciju, ka pēc Eiropas slimību profilakses un kontroles centra rekomendācijām veselības aprūpes iestādēm¹ atkritumi ir

¹ <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/infection-prevention-and-control-and-preparedness-covid-19-healthcare-settings>

definējami kā infekciozi un tiek apstrādāti saskaņā ar iestāžu iekšējiem noteikumiem un normatīviem aktiem. Ārstniecības iestādēs atkritumu apsaimniekošanu veic saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 22.maija noteikumiem Nr. 353 “Ārstniecības iestādēs radušos atkritumu apsaimniekošanas prasības”. Savukārt SAC atkritumu savākšanas kārtība ir noteikta vadlīnijās². Atkritumus, kuri radušies SAC Covid-19 inficētiem klientiem, t. sk. sejas maskas, individuālie aizsardzības līdzekļi, autiņbikses, ir nepieciešams nodalīt no pārējiem atkritumiem, ievietojot atsevišķā noslēgtā maisā. Nemot vērā, ka SARS-CoV-2 vīruss ārējā vidē nav ilgi dzīvotspējīgs un ir neizturīgs pret hloru saturošiem līdzekļiem, pirms izmešanas sadzīves atkritumos ir ieteicama 72 stundu laikā uzglabāšana vai dezinficēšana ar hloru saturošiem līdzekļiem 0.5 % koncentrācijā vai citiem līdzekļiem ar pierādītu iedarbību uz koronavīrusiem, tādējādi samazinot vīrusa koncentrāciju. Vienlaikus SPKC vērs uzmanību, ka darbiniekiem, strādājot ar šādu atkritumu utilizāciju, ir nepieciešams ievērot piesardzības pasākumus, t. sk. lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus.

Līdzīgu viedokli ir sniegusi arī Veselības inspekcija. Izskatot dažādu vadošo organizāciju rekomendācijas³ attiecībā uz tādu atkritumu, kas radušies ārpus ārstniecības iestādes, bet bijuši kontaktā ar Covid-19 inficētu cilvēku (t.sk. sejas aizsargmaskas), savākšanu, norādīts, ka šādus atkritumus ievieto atsevišķā noslēgtā maisā un izmet kopā ar sadzīves atkritumiem. Atkritumus, kas tiek nogādāti pārstrādei, iesaka īslaicīgi uzglabāt (vismaz 72 h) pirms šī procesa veikšanas. Saskaņā ar Labklājības ministrijas izstrādātām [vadlīnijām](#) „Vadlīnijas aprūpes nodrošināšanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās Covid-19 izplatības ierobežošanai”, atkritumus sociālās aprūpes centros rekomendējams savākt sekojošā veidā:

1. Atkritumu savākšanai nodrošināt tvertni ar vāku un pedāli un vienreizlietojamo maisu. Sadzīves atkritumus nodala no inficētās personas radītajiem atkritumiem.
2. Vienreizlietojamās maskas un respiratorus un citus individuālos aizsardzības līdzekļus savākt kā bioloģiski bīstamos atkritumus un utilizēt vienā no šādiem veidiem:
 - a) ievietot atsevišķā marķētā konteinerā un pirms izmešanas ir dezinficēt ar hloru saturošiem līdzekļiem 0.5 % koncentrācijā vai citiem līdzekļiem ar pierādītu iedarbību uz koronavīrusiem;
 - b) apsaimniekot kā bīstamos atkritumus.

Šīs vadlīnijas ir iestrādātas arī Inspekcijas sagatavotā pašnovērtējuma anketā, kas izsūtīta sociālās aprūpes centriem, lai palīdzētu izvērtēt dažādu drošības pasākumu un normatīvajos aktos noteikto prasību ieviešanas un ievērošanas kārtību.

Ievērojot šobrīd pieejamo informāciju un kādu no iepriekš minētajiem rekomendētajiem standarta drošības pasākumiem attiecībā uz atkritumu, kas bijuši kontaktā ar Covid-19 inficētu cilvēku, savākšanu (attiecīgi – atkritumu savākšana atsevišķā noslēgtā maisā, uzglabāšana 72 h vai dezinficēšana pirms savākšanas atsevišķā maisā), to iespējamā infekciozitāte tiek samazināta līdz minimumam. Inspekcija ieskatā šādi atkritumi ir uzskatāmi un tālāk apsaimniekojami kā sadzīves, nevis kā bīstamie atkritumi. Vienlaikus Inspekcija norāda, ka iestādēm, ja tās vēlas, jau tiek dota iespēja šos atkritumus utilizēt kā bīstamos atkritumus, slēdzot līgumu ar bīstamo atkritumu apsaimniekotāju. Jāņem vērā, ka informācija par Covid-19 un dažādiem drošības pasākumiem tiek regulāri atjaunota, tādējādi nepieciešams sekot līdzi aktuālajai informācijai.

Pārtikas un veterinārais dienests (turpmāk – PVD) sniedzis skaidrojumu, ka šobrīd PVD rīcībā nav informācijas vai zinātnisku pierādījumu, ka ēdiena pārpalikumi no ēdināšanas uzņēmumiem, tostarp SAC, kurās uzturas COVID-19 slimnieki, ir uzskatāmi par infekcioziem

² <https://www.lm.gov.lv/lv/vadlinijas-aprupes-nodrosinasanai-ilgstosas-socialas-aprupes-un-socialas-rehabilitācijas-institūcijas-sac-covid-19-izplatības-ierobežozanai>

³ UN-Habitat for better urban future. Strategy guidance: Solid Waste Management Response to COVID-19: <https://unhabitat.org/covid-19/resources>

Association of Cities and Regions for sustainable Resource management. Municipal waste management and COVID-19 - Phase 1: <https://www.acrplus.org/en/municipal-waste-management-covid-19-phase1#european-union>

atkritumiem, kas ir jāsavāc dalīti un jānodod bīstamo atkritumu apsaimniekotājam. Tāpat pašlaik nav pierādīta iespēja inficēties ar COVID-19 vīrusu caur pārtiku⁴. Līdz ar to šādi atkritumi apsaimniekojami kā bioloģiski noārdāmie sadzīves atkritumi (tajā skaitā, piemēram, nododot biogāzes ražotnei).

VARAM aicina izmantot SPKC, Veselības inspekcijas un PVD sniegtos skaidrojumus, lai nodrošinātu rīcībās plāna Covid-19 izplatības ierobežošanai īstenošanu SAC un nodrošinātu atkritumu, kas bijuši saskarē ar Covid-19 inficētu cilvēku, apsaimniekošanu cilvēku veselībai drošā veidā.

Ar cieņu

valsts sekretāra vietniece
vides aizsardzības jomā

Alda Ozola

Doniņa, 67026515
Ilze.donina@varam.gov.lv

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

⁴ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/biosafety_crisis_covid19_gandas.pdf
<https://www.efsa.europa.eu/en/news/coronavirus-no-evidence-food-source-or-transmission-route>